

Anuari 2020

www.bcncontentfactory.com

www.ellobregat.com

Els pronòstics del nou any i els millors reportatges de l'anterior

Els sots d'alcaldes i regidors

Les promeses dels polítics

Una dècada perquè el Baix i LH compleixin els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS)

Una producció de:

Amb el suport de:

Amb la col·laboració de:

Les ferides de la crisi que no cicatritzen: 5.000 llars en situació de precarietat

Gairebé el 70% de les persones ateses per Càritas Sant Feliu han requerit ajuda amb necessitats bàsiques

La inserció laboral dels ciutadans en risc d'exclusió esdevé clau per ajudar-los a sortir d'una espiral de la qual és molt complicat sortir-se'n

**FI DE
LA POBRESA**

Una informació de **FRANCISCO J. RODRÍGUEZ**

LA POBRESA EXTREMA ÉS UN FENOMEN QUE SOLEM VEURE PER TELEVISIÓ. Imatges punyents de nens de l'Àfrica morint de gana davant d'uns pares impotents que no poden oferir-los una alimentació i condicions bàsiques per viure amb dignitat. Tanmateix, la pobresa no és una problemàtica allunyada del Baix Llobregat i l'Hospitalet.

Aquí no trobem imatges d'infants famèlics, ja que el fenomen es manifesta d'una manera diferent, adaptat a la nostra realitat. Això no vol dir, ni de bon tros, que el problema real de la pobresa a casa nostra sigui menor.

De fet, durant el 2018 Càritas Diocesana de Sant Feliu va atendre 14.000 persones, de les quals un 70%, al voltant de 10.000, van necessitar ajuda amb necessitats bàsiques, "fet que demostra que contràriament a la creença generalitzada que són les classes mitjanes les que han sortit més perjudicades d'aquest període de crisi, han estat aquelles persones i llars que estaven en situacions d'exclusió més severa les que encara no han pogut cicatritzar les seves ferides". És una afirmació que fan des de Càritas, des d'on indiquen que actualment hi ha prop de 5.000 llars de la diòcesi –a on queda integrada gairebé tota la comarca- que necessiten la seva ajuda per tirar endavant.

Entre aquestes llars, el 48% estaven formades per

famílies amb fills –una de cada cinc són monoparentals, amb una mare que es fa càrrec dels fills-, mentre que dos de cada 10 persones que han rebut ajuda vivien soles. El 56% del total de persones ajudades per Càritas són d'origen estranger, generalment persones entre 30 i 64 anys.

L'accés a serveis bàsics

La pobresa va més enllà de la falta d'ingressos i recursos, atès que d'aquesta situació se'n deriven unes altres que impedeixen l'accés de les persones que la pateixen a serveis bàsics, a la propietat, herències, recursos naturals, el finançament o qualssevol altres béns de servei. De fet, una de les dificultats és l'accés a un lloc de feina que pogués ajudar aquestes persones a sortir de la situació de pobresa. Es tracta del gos que es mossega la cua, una situació de la qual resulta molt difícil de sortir.

Passa a la pàgina següent ➔

➔ ve de la pàgina anterior

A la comarca, Càritas compta amb un servei de formació i inserció laboral, Brins d'Oportunitat, que ha ajudat set de cada 10 persones que hi han participat. “El treball és un dret universal i l'exercici d'aquest dret ens dona l'oportunitat de formar part de la societat en la qual vivim”, expliquen des de Càritas, que recorda que accedir al mercat de treball, si ja és un “camí difícil” per a una gran part de la població, encara ho és més per a aquells que parteixen d'una situació de desavantatge.

I tot plegat es tradueix en més problemes. De fet, el Consell Comarcal va avisar el setembre passat que havia rebut 13.608 sol·licituds de beques menjador per al curs 2019-2020, de les quals havia concedit 9.409, gairebé un miler més que el curs anterior. Des de l'ens comarcal alertaven que l'alta demanda de beques menjador se segueix mantenint perquè la precarietat laboral i l'elevat preu de l'habitatge influeixen decisivament en l'economia de les famílies. Les 9.000 ajudes cobreixen el 50 o 100% de la despesa total de menjador escolar, i suposa una inversió de 5,7 milions d'euros.

Seguint aquest fil, l'accés a un habitatge digne es complica en situació de pobresa. Satisfer un lloguer mensual o comprar un pis esdevé quelcom gairebé impossible en segons quines situacions. I això fa augmentar les xifres de desnonaments. Segons dades de l'Observatori del Consell Comarcal, cada dia es produeixen tres execucions hipotecàries a la comarca.

Els sense sostre

Una altra problemàtica que afecta la comarca és el sensellarisme, el fenomen de persones que no tenen un sos-

tre sota el qual reguardar-se. No hi ha dades clares sobre la gent que viu al carrer al Baix Llobregat i l'Hospitalet. En tenim de Barcelona, incloses en un informe de la Fundació Arrels elaborat el mes de juny del 2019 i que indiquen que hi ha 1.195 persones dormint al carrer a la capital catalana, mentre que unes altres 536 viuen en assentaments improvisats.

Per a l'àmbit català el recompte més fiable és el que va publicar l'Agència de l'Habitatge l'abril del 2016, que xifrava en 48.454 els casos del que definia com a “mal allotjament” ateses pels serveis públics. Una dada que podria ser més gran, atès que l'estudi citat només compta les persones que van recórrer als serveis socials. D'aquests gairebé 50.000 casos, 5.433 responen a persones sense sostre, mentre que 8.634 no comptaven amb un habitatge. La resta, 34.000 persones, vivien en habitatges insegurs o inadequats. Per zones, l'Hospitalet apareixia com un municipi amb més de 500 casos de mal allotjament, una avinentesa que es repetia a tota la zona del Delta, que presentava dades d'entre 100 i 500 casos.

Les mil cares de la pobresa

La pobresa es manifesta de múltiples formes. Ja n'hem esmentat algunes d'elles, però n'hi ha d'altres també importants, com ara la pobresa energètica, que és quan en una llar no es pot afrontar el pagament dels subministraments per mantenir una temperatura adequada al seu interior. L'últim episodi d'aquesta xacra va tenir lloc a l'estiu, quan Endesa va enviar una carta a diversos ajuntaments exigint-los que paguessin la meitat de les factures impagades de les famílies vulnerables –que ascendeixen a 21 milions d'euros- sota l'amenaça de tallar-los el subministrament abans de l'1 d'octubre

si no hi accedien. En aquell moment, tant des de la Generalitat com des de la Diputació es va convidar els consistoris a no pagar ni un cèntim i es va fer una crida a Endesa al diàleg per trobar una solució als impagaments. L'empresa, per la seva banda, va justificar l'enviament de la carta als ajuntaments perquè deien no haver rebut cap proposta ferma per fer front als pagaments pendents.

Una problemàtica la de la pobresa energètica que condemna famílies senceres a estar exposades a les inclemències del temps, sobretot en època d'hivern, quan no poden escalfar suficientment la casa com per no passar fred. Sovint, les mesures a les quals recorren provoquen accidents i incendis.

Per altra banda, segons un estudi elaborat per la Càtedra de Sostenibilitat Energètica del IEB-Universitat de Barcelona, un 17,6% de les llars que pateixen pobresa energètica tenen el seu principal sostenidor a l'atur. A l'informe també es destaca que la mitjana de despesa energètica a Catalunya en un any és 1.181 euros. “Les mesures per pal·liar la pobresa energètica han d'afrontar-se amb polítiques socials que permetin incrementar els ingressos de les famílies i amb polítiques d'eficiència energètica”, assenyalen a l'estudi.

Mesures inclusives

En l'àmbit comarcal hi ha diverses iniciatives que combaten les situacions d'exclusió social amb mesures d'inserció laboral. Un exemple d'això és la recollida i reutilització de tèxtil i roba usada. Hi ha iniciatives com la de Solidança, una entitat sense ànim de lucre que té 22 anys de vida i que va néixer amb

La pobresa energètica impedeix la correcta aclimatació de les llars, que queden exposades a les inclemències climàtiques. Foto: ARXIU

Els sense sostre, una problemàtica amagada i sense dades fiables. Foto: ARXIU

➔ ve de la pàgina anterior

l'objectiu de construir una societat "més justa, solidària i respectuosa amb el medi ambient" alhora que ofereix una sortida sociolaboral a col·lectius en risc d'exclusió i ofereix serveis relacionats a la gestió integral de residus i l'economia circular. En aquest sentit, col·labora amb el projecte de reciclatge Roba Amiga, creat el 2002 sota el lema de "la teva roba crea llocs de feina". Es tracta d'una marca conjunta de 17 entitats socials catalanes que es van unir per sumar sinèrgies i compartir coneixement.

El reciclatge de la roba, de fet, genera feina a la comarca. A Sant Esteve Sesrovires hi ha la planta de reci-

clatge tèxtil més gran del sud d'Europa, gestionada per FiT, que va tractar durant els primers sis mesos del 2019 6,5 milions de quilograms de roba i teixits en una cadena que va des del que la recull als contenidors i la transporta, fins als treballadors de la planta que fan la tria entre la que es pot reaprofitar i la que no. Totes són persones que estaven en risc d'exclusió social i ara tenen un contracte d'inserció. A Sant Just Solidança gestiona una altra planta que han tancat l'any amb 4,2 milions de quilograms de roba gestionada. Solidança dona feina a unes 120 persones en risc d'exclusió que s'encarreguen de tot el procés de recollida i gestió.

Per altra banda, Solidança coopera amb els Serveis Socials dels ajuntaments, els quals aporten persones

vulnerables a través d'itineraris d'inserció. A part, Solidança col·labora amb els serveis socials, Càritas i l'Hospital de Sant Joan de Déu a través de donacions.

Una comarca que coopera

Per últim, cal destacar que al Baix Llobregat i l'Hospitalet es porten a terme projectes de cooperació internacional que ajuden amb campanyes i accions adreçades a posar sobre la taula problemàtiques derivades de la pobresa a diferents punts del món. Aquí destaquen, per exemple, les vacances dels nens i nenes sahrauís a les nostres ciutats en el marc del programa 'Vacances en Pau', on gaudeixen d'un estiu lluny dels camps de refugiats i poden accedir a tractaments mèdics i revisions.

Una ferida que no cicatritza

Posar fi a la pobresa, és el primer dels disset objectius de desenvolupament sostenible que la ONU va aprovar com a fita per al 2030, i te tot el sentit, perquè quan parlem de pobresa no ens podem referir només a la manca d'ingressos o de recursos per a la subsistència, si no que parlem de vulneració de drets humans. Pobresa significa també impossibilitat d'accés a un habitatge digne, d'accés a la sanitat, a l'educació, a la participació cívico-política, etc.

És indubtable que s'ha recorregut molt de camí per eradicar la pobresa del món, però el que encara queda per recórrer segueix sent massa llarg. Caminem cap a una societat cada cop més polaritzada, on la bretxa entre les classes més benestants i aquelles en situació de major precarietat, cada cop és més gran. Amb aquesta desigualtat creixent i sense una economia i unes polítiques que prioritzin el benestar de les persones, la solidaritat i el bé comú, es fa difícil ima-

ginar un horitzó proper on s'hagi pogut assolir aquest primer objectiu.

Segons l'informe sobre exclusió i desenvolupament social elaborat per la Fundació FOESSA i presentat aquest 2019, prop de 8,5 milions de persones a tot l'estat es troben en situació d'exclusió social, és a dir un 18,4% de la població. La situació encara és més descoratjadora a Catalunya on el percentatge de població en situació d'exclusió social arriba fins al 19,3%.

Observant les necessitats i la realitat de les persones a les què Càritas Diocesana de Sant Feliu de Llobregat ha ajudat en els darrers anys, es constata que les causes que generen exclusió són diverses, però principalment són les relacionades amb l'habitatge, el treball i la salut. Accedir a una llar digna és converteix en una veritable dificultat, degut als elevats preus dels lloguers i dels subministraments, abocant a les persones cap alternatives inadequades com són

Juan Carlos Ramon E. Carbonell Pujol

Director de
Càritas Diocesana
de Sant Feliu
de Llobregat

les infravivendes. Igualment, el fet de tenir feina no garanteix una situació de major benestar, segons dades de l'informe FOESSA un 16% de les llars catalanes que tenen feina, es troben tanmateix, en situació d'exclusió per la precarització del treball que hem anat experimentant en aquest període post crisi. Aquesta realitat de precarietat, genera una insatisfacció i desafecció en aquestes persones, que no es senten representades i tendeixen a desentendre's de la participació tant cívica com política.

Davant d'aquesta realitat cal que es garanteixi a les persones el dret a un habitatge digne, definir plans d'ocupació específics per als col·lectius més vulnerables, que es revisi la implementació de la renda garantida de ciutadania i passar a un model econòmic on tingui una major importància el bé comú i l'economia solidària. Hem de tenir també present que el nostre model d'integració a la societat l'hem construït sobre la base de la participació efectiva en la presa de decisions. Només prenent nous camins arribarem a un horitzó allunyat de la pobresa i les desigualtats..